

Kiek ins nao bove

Jef Bartelet, VMG 18-04-2012

Gevelstenen van elders

Het herplaatsen van gevelstenen is natuurlijk een mooi ding. Maar om ze nu van elders te gaan halen en ze hier als 'vreemde eend' een plek te geven is een tweede. Toch is dat gebeurd. Met alle goede bedoelingen, dat wel (zie de brief). Wat echter daarbij wel uit het oog is verloren, is dat een gevelsteen meer is dan alleen maar een ornament an sich en dat iedere oude gevelsteen zijn eigen verhaal vertelt dat onlosmakelijk verbonden is (en zou moeten blijven) met de stad en die ene specifieke gevel waarin hij oorspronkelijk geplaatst werd.

De vrouwenfiguur met anker, de visser en ook het medaillon met de leeuw (allemaal van een antiquair in Amsterdam) zijn ooit aangekocht voor de Stokstraatrenovatie. Waarom twee daarvan daar uiteindelijk niet zijn herplaatst?

Die hebben elders in de stad een plekje gekregen.

NOTA
voor Heren Burgemeester en Wethouders.

Aankoop gevelstenen
i.v.m. restauratie
Stokstraat.

20 JULI 1953
- 1.053.15.
No: 903 A

Reeds eerder is in de Monumentencommissie het plan besproken architectuurfragmenten, waaronder te rekenen gevelstenen, deur- en poortomlijstingen en dgl., aan te werven in verband met de uitvoering van het restauratieplan Stokstraat. Deze fragmenten zijn echter uiterst schaars. In het Provinciaal Museum is niet veel bruikbaar meer aanwezig. Het Rijksmuseum heeft weliswaar enige gevelstenen in magazijn, doch vrijwel uitsluitend met bijbelse voorstellingen, die in Limburg niet gangbaar zijn. Om deze reden is de Directie van het Rijksmuseum dan ook niet bereid ze af te staan voor plaatsing in Maastricht.

Bij mijn laatste bezoek aan Amsterdam heb ik bij antiquairs nog een tweetal stenen aangetroffen, t.w. een bij Geveke aan de Prinsengracht, voorstellend een vissersboot, en een bij Gasseling aan de O.2. Achterburgwal met de afbeelding van een vrouwenfiguur met anker. Deze voorstellingen passen uitstekend in de Stokstraat, het oude havenkwartier van Maastricht. Beide stenen zijn nog geheel gaaf. Ze kunnen worden aangekocht voor resp. f. 75.- en f. 60.-. Wanneer men rekening houdt met het feit, dat soortgelijke stenen nieuw uitgevoerd minstens f. 250.- kosten, zijn deze prijzen aan de lage kant.

Ik stel Uw College daarom voor de stenen aan te kopen en voorlopig in de Bonnevant op te bergen. De kosten kunnen verantwoord worden op post 618 der gemeentebegroting 1953.

Maastricht, 20 Juli 1953.
De Chef der Afdeling Algemene Dienst,

Vrouw met anker herplaatst Markt 1.

De visser heeft denkkelijk toch een plekje gekregen in het Stokstraatgebied omdat er vroeger een huis met die naam en afbeelding is geweest tussen de Vissersmaas en Kleine Stokstraat.

De leeuw is te vinden in de zijgevel van Markt 30; recent (ook nog heel slordig aan de rand) in één kleur egaal bedekt waardoor de afbeelding min of meer is 'plat' geslagen. Jammer.

Van Hasselt naar Maastricht? (maar niet echt!)

De gevelsteen/beeld met het opschrift IN S ALEXIUS is van Hasselt (B) waar hij als patroonheilige het klooster van de Alexianen aan de Cellebroedersstraat sierde.

De laatste aantekening die van deze steen is teruggevonden is dat hij in 1969 in het Openlucht-museum van Bokrijk te vinden moest zijn. Dus maar eens navraag gedaan toen laatst nog contact was met het domein. Helaas was de steen onbekend en ze wisten ook niet waar die dan wel moest zijn. Niet te beroerd om te zoeken, bleek hij tenslotte toch op een inventarislijst te staan en na nog langer zoeken kwam hij dan in het depot boven water en kon een foto worden gemaakt. Gevraagd of ze niet een mooi plekje voor Alexius konden zoeken. En als dat niet zou lukken dat dan de VMG wel bereid was (tegen beter weten in, maar de verleiding was groot)) de steen in Maastricht een plekje te geven. Als onderbouwing zou nog altijd aangevoerd kunnen worden, dat wij met de Cellebroedersgang en –kapel ook bekend zijn met de Alexianen oftewel Cellebroeders. Men is toch maar niet op ons voorstel ingegaan en terecht! Zoek hem dus maar niet in Maastricht. Eigenlijk zou deze steen gewoon weer terug moeten naar Hasselt !!!

(Als u zich soms afvraagt wat dat voorwerp is waar Alexius op steunt. Nee, dat is geen ouderwets wasbord, maar het attribuut waar deze heilige aan te herkennen is, nl. de trap waaronder hij volgens de legende jarenlang als kluizenaar leefde. Het was de toegang tot zijn ouderlijk huis met als pikante bijzonderheid dat zijn ouders tijdens zijn verblijf aldaar nooit geweten hebben dat die onbekende man Gods daar voor hun deur hun eigen zoon was).